

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΙΓΔΗ

Προέδρου Ε.ΔΗ.Κ.

ΜΝΗΜΗ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΟΥ

Ο καθηγητής Ιωάννης Κ. Παπαζαχαρίου υπήρξε μια χαρισματική προσωπικότητα και η ανάμνησή του — συγκυριακή ή ενσυνείδητη — είναι πηγή πνευματικής και ηθικής ανάτασης.

Πανεπιστημιακός καθηγητής του Ποινικού Δικαίου, δεν αρκέστηκε να βλέπει τον τομέα αυτόν της Νομικής αποκλειστικά ως γνώση. Προχώρησε βαθύτερα και τον εξέτασε και από την άποψη της κοινωνικής δεοντολογίας, με αποτέλεσμα να ασχοληθεί με την Εγκληματολογία, της οποίας έγινε καθηγητής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Η συμβολή του υπήρξε σημαντική στον κλάδο αυτόν της επιστήμης. Εμπνευσμένος, όμως, από τον χριστιανικό ουμανισμό, έστρεψε την προσοχή του και στη διάσωση της νεότητας κατά τη διάρκεια ανώμαλων, αλλά και ομαλών συνθηκών, για να τη διαφυλάξει από άποψη ήθους και ανθρωπισμού, ώστε να είναι αντάξιος συνεχιστής των επιτευγμάτων των γενιών, που προηγήθηκαν.

Η συμβολή του στην «Επιστήμη της Νεότητας» είναι, επίσης, αξιοσημείωτη. Αλλά στον τομέα αυτό, ο αείμνηστος καθηγητής δεν αρκέστηκε μόνο στη θεωρητική πλευρά· προχώρησε βαθύτερα. Και για τούτο απέβη ένας από τους παγκόσμιους ηγέτες της επιστήμης αυτής.

Μεταξύ των άλλων επιτευγμάτων του, το σπουδαιότερο ήταν η δημιουργία των «τεχνητών οικογενειών» και των «τεχνητών παιδουπόλεων», θεσμών με τους οποίους προσπάθησε να σώσει την απειλούμενη από ηθική και υλική εξόντωση Ελληνική Νεολαία, κατά τα φοβερά χρόνια της ξενικής τυραννίας, τον τελευταίο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Υπήρξεν, επίσης, ο ιδρυτής της «Κοινωνικής Πρόνοιας» του τότε «Βασιλικού Εθνικού Ιδρύματος», στο οποίο και δίδαξε ο ίδιος.

Περιορίζομαι στα βασικά αυτά χαρακτηριστικά της δράσης του αείμνηστου καθηγητή, τα οποία, εκτός των άλλων, τον κατέστησαν πολυτιμότερο σύμβουλό μου, όταν διηύθυνα το Υπουργείο Βιομηχανίας και είχα να ασχοληθώ με τη βελτίωση — σε ανθρώπινο επίπεδο — των συνθηκών απασχόλησης των νέων παιδιών και των δύο φύλων. Ταυτόχρονα έπρεπε να δώσω λύσεις σε πολλά από τα προβλήματα, που εδημιουργούνται στην «Παιδούπολη» των ανταρτόπληκτων παιδιών, που είχε ιδρύσει το «Εθνικό Ίδρυμα» στη Ρόδο.

Επειδή οι ειδικοί δημόσιοι υπάλληλοι δεν με ικανοποιούσαν, αναζητούσα ένα σύμβουλο από τον κόσμο των Πανεπιστημιακών καθηγητών. Και ήταν σχεδόν γενική η υπόδειξη ότι ο πιο ενδεδειγμένος για τον σκοπό αυτό ήταν ο αείμνηστος Παπαζαχαρίου.

Η συνεργασία μας, που κράτησε πολλά χρόνια, δικαίωσε τη γενική αντίληψη για τον άνδρα. Και ήμουν τόσο εντυπωσιασμένος από την προσφορά του, ώστε πολλές φορές του εξέφρασα την άποψη ότι έπρεπε να ασχοληθεί συστηματικότερα, για να έχουμε και στην Ελλάδα έναν κομματικό Οργανισμό του «Χριστιανικού Σοσιαλισμού». Οι εξελίξεις, όμως, των πολιτικών γεγονότων ήταν τέτοιες, ώστε δεν μας επέτρεψαν να προχωρήσουμε στο σχέδιο αυτό.

Του ζήτησα και συνδέθηκε στενά με το Κόμμα της Ε.ΔΗ.Κ., του οποίου είχα γίνει Πρόεδρος στα 1977. Έδωσε πραγματικά πολλές και πολύτιμες διαλέξεις στα στελέχη, στις οποίες περιέγραφε όχι θεωρητικά, αλλά πολύ ρεαλιστικά την πολιτική, που έπρεπε να ακολουθήσει το Κόμμα, για να εφαρμόσει μια πραγματικά ουμανιστική γραμμή.

Τον προορίζαμε να τον περιλάβουμε στο Ψηφοδέλτιο Επικρατείας, στις εκλογές του 1981, αλλά δυσμενείς εξελίξεις, τις οποίες δεν είναι ανάγκη να αναφέρουμε εδώ, ματαίωσαν κι αυτή την πρόθεσή μας.

Οι σχέσεις μου με τον καθηγητή και τη σύζυγό του ήταν τόσο στενές, ώστε και κατά την περίοδο της φυλάκισής μου από τη Δικτατορία, αλλά και ύστερα απ' αυτήν βρισκόμασταν σε συνεχή επικοινωνία.

Το απόγευμα της 16ης Νοεμβρίου 1973, όταν τα τανκς της Χούντας κατέλαβαν το Πολυτεχνείο, εγώ νοσηλεύομουν στον Ευαγγελισμό, όπου είχα υποβληθεί σε εγχείρηση, που ήταν συνέπεια της φυλάκισής μου. Ήθελα, όμως, από νωρίς να επικοινωνήσω με τα

παιδιά στο Πολυτεχνείο, γιατί είχα πληροφορίες για την επικείμενη επίθεση των τανκς.

Αργά το βράδυ έφθασε στο νοσοκομείο η κα Παπαζαχαρίου. Τα τανκς είχαν ήδη μπει στο Πολυτεχνείο κι εγώ, γεμάτος πικρία, είχα διατυπώσει ορισμένες δηλώσεις, που επιθυμούσα να δοθούν στον ελληνικό και διεθνή Τύπο. Η τελευταία φράση των δηλώσεων αυτών ήταν η ακόλουθη: «...Αλλά, έτσι οι “Ελεύθεροι Πολιορκημένοι” του Πολυτεχνείου έγιναν το σύμβολο και η έκφραση της οργής του δεσμότη λαού μας».

Μέχρι τη στιγμή που με επισκέφθηκε η κα Παπαζαχαρίου, δεν υπήρχε τρόπος να δοθούν στη δημοσιότητα αυτές οι δηλώσεις. Τόλμησα λοιπόν και τη ρώτησα, αν θα μπορούσε να το κάνει αυτή και συγκεκριμένα να τις μεταφέρει σε κάποιον συνεργάτη μου, ο οποίος θα τις έδινε στον Τύπο. Η απάντηση ήταν καταφατική με μια φυσικότητα που με κατέπληξε. Και οι δηλώσεις δημοσιεύτηκαν στο εσωτερικό και το εξωτερικό. Από τότε οι ήρωες του Πολυτεχνείου πήραν το όνομα των «Ελεύθερων Πολιορκημένων, σύμβολο και έκφραση της οργής του δεσμότη λαού μας»!

Διατηρούσα ορισμένες επιφυλάξεις, αν η ενέργειά μου ήταν σωστή, γιατί με τον τρόπο αυτό εξέθεσα την οικογένεια Παπαζαχαρίου σε μεγάλους κινδύνους. Γι' αυτό, την επόμενη, όταν επικοινωνήσα με τον καθηγητή, του εξέφρασα την ανησυχία μου αυτή. Η απάντηση ήταν κατηγορηματική: «Κάνετε καλά, γιατί και μεις συμμετέχουμε ολόψυχα στην αντίσταση!».

Αυτή είναι η πιο έντονη ανάμνηση, που διατηρώ και θα διατηρήσω, όσο ζω, από τον αείμνηστο καθηγητή. Και θέλω να πιστεύω ότι το γένος των Ελλήνων, αν συνεχίσει να παράγει έστω και λίγους Παπαζαχαρίου σε κάθε γενιά, δεν θα απειληθεί με αυτοκαταστροφή, όπως δείχνουν τόσοι άλλοι δείκτες βιωσιμότητας του έθνους.